

Obsah

Kapitola

- I. - Všeobecná situace v oblasti zneužívání omamných a psychotropních látek v ČR v roce 1996
- II. - Charakteristika trestné činnosti a zločineckých aktivit v oblasti drogové kriminality v ČR v roce 1996
- III. - Situace v oblasti nelegálního obchodu a zneužívání nejznámější drogy domácího původu - pervitinu (metamfetamin)
- IV. - Situace v oblasti nelegálního obchodu a zneužívání heroinu
- V. - Situace v oblasti nelegálního obchodu a zneužívání kokainu
- VI. - Situace v oblasti nelegálního obchodu a zneužívání kanabisových produktů.
- VII. - Situace v oblasti nelegálního obchodu a zneužívání extáze
- VIII. - Situace v oblasti nelegálního obchodu prekurzory
- IX. - Situace v oblasti nelegálního obchodu a zneužívání ostatních OPL
- X. - Zahraniční zločinecké skupiny v ČR a jejich aktivity v oblasti nedovoleného obchodu s omamnými a psychotropními látkami
- XI. - Národní protidrogová centrála v ČR v roce 1996
- XII. - NPDC a mezinárodní spolupráce
- XIII. - Příklady nejvýznamnějších ukončených operací a akcí NPDC v roce 1996
- XIV. - Celkové výsledky NPDC za rok 1996
- XV. - Prognóza dalšího vývoje drogové kriminality v ČR

I.

Všeobecná situace v oblasti zneužívání omamných a psychotropních látek v ČR v roce 1996

Rok 1996 byl pro Českou republiku z hlediska vývoje drogové scény, z hlediska zapojení občanů ČR do mezinárodního nelegálního obchodu omamnými a psychotropními látkami, z hlediska využívání ČR k tranzitu drogových zásilek opět rokem nárůstu fakticky všech problémových ukazatelů.

Naplňuje se tak prognóza předpovídající nárůst problémových uživatelů, nárůst počtu osob realizovaných za drogovou kriminalitu, nárůst počtu občanů ČR trestně stíhaných za drogové delikty v zahraničí a podobně.

Tato situace, ale současně i trend do dalších let, kdy lze předpokládat ještě větší problémy v této oblasti, je empiricky doložitelná.

Změny v náhledech na užívání drog jsou velmi dynamické, zejména mezi generací dospívajících dětí. Z jejich názorů, které byly zjišťovány v souboru 1200 dětí ve věku 13-15 let v Brně vyplývají velice závažné skutečnosti.

Děti znají všechny dostupné i méně dostupné drogy a řadí mezi drogy i alkohol a cigarety. Nebezpečnost drog a orientace v nebezpečí, které na experimentátory s drogou čeká, je ovlivňováno dost jednostrannými informacemi, které děti získávají ve společnosti. Tyto informace se velmi často orientují ke zneužívání heroinu a kokainu. O zneužívání alkoholu, cigaret a např. i marihuany se děti mnoho nedoví, a tomu také odpovídají jejich názory.

Jako nebezpečné drogy ve 40-50% označily na prvních místech heroin, dále ve 20-30% kokain. Cigarety a alkohol se dostaly na předposlední místa co do nebezpečnosti pro děti. Zde má velký vliv společnost, která toleruje pití alkoholu, akceptuje kouření cigaret a do stejné roviny se v podvědomí dětí dostává i kouření marihuany.

Jako důvod proč lidé drogy berou, děti uvádí v 50-60% nějaký problém. V loňském roce ve 20% děti ne druhém místě uváděly, že je to blbost těch, kteří vezmou drogu a letos uvedly jako blbost již jen v 5%. V 15-20% uvedly jako důvod brání drogy zvědavost.

Braní drogy pro krásný pocit v loňském roce připadlo asi na 1% odpovědí a v letošním roce již na 10% odpovědí. Letos také poprvé děti ve 4% uvedly jako důvod brání drogy nuda. V roce 1995 uváděly drogu jako nebezpečí v 50% a v roce 1996 již vnímaly drogu jako nebezpečí jen ve 20%. Ve 2% odpovědí zařadily děti drogu jako součást života.

Většina dětí v tomto věku vnímá drogu jako něco, co nepaří k "normálnímu" způsobu života a je zde proto velký prostor pro primární prevenci.

Dalším velice důležitým zdrojem informací o dynamice vývoje drogové scény jsou léčebně kontaktní centra hlásící nově evidované problémové uživatele drog - tzv. INCIDENCE (First treatment demand). Podle těchto hlášení vypadá podle zprávy národního koordinátora drogové epidemiologie a primární prevence ČR srovnání incidence v Praze a v České republice za 3. čtvrtletí let 1995 a 1996 následovně:

Srovnání incidence za 3. čtvrtletí let 1995 a 1996

Lokalita	Nově evidovaní			Z toho 15-39 let		
	3. Q 95	3. Q 96	Změna (%)	3. Q.95	3. Q 96	Změna (%)
Praha	131	115	- 12,2	125	101	- 19,2

ČR	513	766	+ 49,3	450	680	+ 51,1
----	-----	-----	--------	-----	-----	--------

Rozložení zájmu osob, které nové přiznávají problémy související s užíváním drog, o jejich jednotlivé druhy vypadá následovně :

Základní droga - 3. čtvrtletí 1996

	Muži	Ženy	Celkem	Podíl (%)
Heroin	143	49	192	25,1
Kodein	3	2	5	0,6
Brown	1	0	1	0,1
Ostatní opiáty	6	0	6	0,8
Amfetamin	1	0	1	0,1
Metamfetamin	185	147	332	43,3
Ecstasy	1	1	2	0,3
Kokain	2	0	2	0,3
Marihuana	49	25	74	19,7
Hašiš	3	4	7	0,9
Barbituráty	0	3	3	0,4
Benzodiazepiny	4	2	6	0,8
Sedativa, hypnotika	8	5	13	1,7
LSD	13	0	13	1,7
Toluen	48	9	57	17,4
Jiná rozpustidla	15	2	17	2,2
Jiné drogy	20	14	34	14,4
Neznámé	0	1	1	0,1
Celkem	502	264	766	100

Dynamika incidence velice dobře koresponduje s výsledky průzkumu názoru brněnských školáků.

Srovnání počtu závislých osob podle skupin drog za 3. čtvrtletí let 1995 a 1996 (z incidence)

Skupina drog	3. Q 1995		3. Q 1996		Změna 95-96 (%)
	Počet	%	Počet	%	
Heroin a ost. Opiáty	70	13,6	204	26,6	+191,4
Pervitin a ostat. Stimulancia	219	42,7	337	44,0	+ 53,9
Kanabinoidy	77	15,0	81	10,6	+ 1,3
Halucinogeny	7	1,4	13	1,7	+ 85,7
Rozpustidla	75	14,6	74	9,7	- 1,3
Sedativa a hypnotika	59	11,5	22	2,9	- 62,7

Jiné drogy a léky	6	1,2	34	4,1	+ 466,6
Neznámé	0	0	1	0,1	+
Celkem	513	100	766	100	+ 49,3

Statistika počtu úmrtí narkomanů za rok 1996 bude k dispozici až v únoru 1996, a proto nelze provést srovnání s rokem 1995.

Počty úmrtí narkomanů za rok 1995

Droga	15 - 19		20 - 24		25 - 29		30 - 34		35 - 39		nad 40		celkem		
	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M		
Heroin			4										4	0	4
Jiné opiáty					1		1						2	0	2
Pervitin			1						1				1	1	2
Kokain					1								1	0	1
Benzodiaz.		1	1						1			1	2	2	4
LSD					1						1		2	0	2
Toluen	1	1					1						2	1	3
Jiná rozpust.									1				1	0	1
Nezjištěná							1						1	0	1
Suma	1	2	6	0	3	0	3	0	2	1	1	1	16	4	20

Přesné údaje o počtu úmrtí narkomanů ať již na předávkování nebo na intoxikaci příměsími aplikované drogy nejsou v ČR k dispozici. Údaje shromážděné hygienickou službou jsou čerpány z hlášení spolupracujících zdravotnických zařízení. Tyto údaje jsou velice limitovány (nejasnosti v klasifikaci, rozdílné přístupy diagnostické z hlediska soudního lékařství, malá ochota ke spolupráci). K dispozici jsou údaje o úmrtích, kde bezprostřední příčinou smrti bylo užívání drogy u osoby drogově závislé nebo užití drogy u osoby drogově nezávislé, sebevražda nebo náhodná smrt z jiné příčiny u osoby, o níž je známo, že pravidelně brala drogy nebo byla drogově závislá.

II. - Charakteristika trestné činnosti a zločineckých aktivit v oblasti drogové kriminality v ČR v roce 1996

Nelegální obchod OPL se v ČR dnes jako v celém světě řídí v první řadě snahou o získání co největšího finančního zisku. Zaměření aktivit organizátorů nelegálního obchodu OPL se proto řídí poptávkou po jednotlivých druzích OPL a jejich cenami.

Ceny drog distribuovaných v R v roce 1996

MARIHUANA	cigareta (joint)	20 - 30 Kč
MARIHUANA	1 g	30 - 40 Kč
HAČLÉ	1 g	300 - 500 Kč
PERVITIN	1 g	800 - 1.000 Kč
HEROIN	1 g	400 - 800 Kč
KOKAIN	1 g	1.500 - 3.000 Kč

LSD	1 trip	150 - 300 Kč
EXTÁZE	1 tableta	300 - 500 Kč
BRAUN	1 ml	cca 250 Kč

Další zaměření zločineckých struktur je dán historickým vývojem, přístupností zdrojů OPL a v neposlední řadě rozdělením sfér vlivů mezi jednotlivé etnické skupiny.

Organizovaný mezinárodní obchod OPL zatím stále není doménou občanů ČR. Naproti tomu ČR má několik předpokladů stát se základnou pro organizátory tohoto obchodu.

Příčiny tohoto stavu je nutné vidět :

1. geografické postavení ČR
2. prohlubující se tržní hospodářství
3. nedostatky v legislativních opatřeních upravujících pohyb financí
4. nedostatky v legislativě ČR upravující pohyb, pobyt a obchodní aktivity cizích státních příslušníků
5. nízké tresty za drogové delikty v porovnání se zeměmi ES

Aktivity zločineckých skupin v této oblasti organizované kriminality, směřující k probíhající proměně České republiky z čistě tranzitní na převážně tranzitní s poměrně velkým podílem domácí spotřeby OPL umožňují následující příznivé okolnosti :

1. nedostatečné požadavky na uznání legálního pobytu na území ČR
2. jednoduchost zakládání krycích firem a prakticky bezrizikové praní "drogových" peněz
3. relativně nízké náklady na provozování krycích firem, nízké životní náklady (s ohledem na jejich zisky)
4. dobrá etablovanost některých z nich v oblasti finančnictví
5. etnická soudržnost
6. značná praxe získaná lety v mnoha zemích
7. nízké tresty ukládané v ČR za drogové delikty
8. ochota občanů ČR zapojit se do obchodu OPL za nízké odměny
9. neexistence trhu OPL v minulých letech
10. vysoká pravděpodobnost uchránění majetku získaného z drogového obchodu před propadnutím.

Při celkovém hodnocení způsobu obživy u osob kosovoalbánského, arabského, nigerijského původu, které jsou v ČR trvale usazeny, je zjišťováno, že tyto vykazují čilé obchodní aktivity. Drtivá většina těchto osob jsou soukromí podnikatelé, majitelé různých firem a společností, kde ale hlavní podnikatelské aktivity se zaměřují na nic neříkající : " nákup zboží za účelem jeho dalšího prodeje ". Ve skutečnosti se však jedná pouze o formální podnikání. Není se čemu divit, neboť prokázání způsobu obživy je jednou z podmínek povolení pobytu na území ČR a tak není nic jednoduššího, než si obstarat živnostenský list a tímto vlastně doložit způsob získávání prostředků na obživu. Nikde však již není zakotvena povinnost zpětné kontroly ze strany orgánů cizinecké policie, není zjišťováno kde se cizinec trvale zdržuje, zda tento "přes noc vzniklý podnikatel" a jeho firma skutečně vyvíjí

nějakou obchodní činnost, zda odvádí daně do státní pokladny apod. Finanční zisky ve skutečnosti plynou do jejich kapes z nelegálních aktivit.

Prokazování trestné činnosti nedovolené výroby a obchodování OPL na organizačně vyšší úrovni je velice komplikovaná záležitost. Úspěšnost práce věcně příslušných útvarů policie je snižována :

- etnickou sounáležitostí organizátorů, které znemožňuje operativní proniknutí do svých struktur
- propracovaný systém komunikace, ke kterému využívají nejkvalitnější technické prostředky chránící před odposlechem a dále užívání vysoce specifických nářečí (kosovské albánštiny, nigerijštiny, arabštiny) kterou vládne velice omezený okruh odborníků policie či civilní sféry
- vysoká profesionalita, zkušenosti získané léty praxe v různých zemích Evropy
- vysoká organizovanost na mezinárodní úrovni
- dosud nedostatečná legislativa ČR, ať již z hlediska trestnosti, zákonného použití operativních prostředků a operativní techniky, zdlouhavost a komplikovanost dokazování a soudního řízení, legalizace pobytu na území ČR atd.

III. - Situace v oblasti nelegálního obchodu a zneužívání neznámější drogy domácího původu - pervitinu (metamfetamin)

Pervitin zůstává po léta nejzneužívanější drogou v ČR. Z prevalenční studie je zřejmé, že i u pervitinu se zvyšuje počet závislých osob a toto zvyšování se zrychluje.

Z operativní situace lze vyvodit několik strategických závěrů :

- nástup mladé generace vaříčů
- nárůst minimálního množství "varu" až na 100 g
- přechod na výrobu téměř výhradně z efedrinu
- rozšiřování výroby a zneužívání do menších aglomerací
- nárůst podílu výroby a distribuce organizovaného charakteru
- nárůst podílu osob vysloveně obchodujících s pervitinem, aniž by ho sami užívali
- vývoz "vaříčů" do zahraničí k výrobě "na místě".

Ve větších městech již téměř vymizeli klasické komunity "perníkářů" (osob závislých na pervitinu) shromážděných kolem svého vaříče. Nelegální výroba a distribuce pervitinu nabývá organizovaný charakter s rozdělenými úkoly při zajišťování surovin a poskytováním chemických vědomostí jako placené služby. Efedrin je ve velkém odcizován zejména ve výrobním podniku VÚAB

Roztoky u Prahy ať již narkomany formou krádeže vloupáním, nebo zaměstnanci kteří s efedrinem obchodují. Jeho cena na černém trhu se pohybuje mezi 50,- až 100,- Kč za 1 gram. Byla navázána spolupráce s vedením VÚAB za účelem snížení možnosti odcizování efedrinu. Výsledkem je značný nárůst zajištěného efedrinu, ale zamezit jeho odcizování se nepodařilo. Naopak dobrou spoluprací s vedením podniku a inspektorátem OPL ministerstva zdravotnictví bylo zamezeno několika pokusům vyvézt efedrin do rizikových oblastí nebo rizikovým odběratelům z hlediska mezinárodního obchodu do zahraničí.

Cena pervitinu se léta udržuje na hodnotách kolem 1000,- Kč za 1 gram, i když v regionech kde je vysoká poptávka a akutní nedostatek, může jeho cena stoupnout až na 1500,- až 2000,- Kč za gram. Je to zjištěná skutečnost z léta roku 1996.

Je zjišťován "vývoz" vaříčů do zahraničí, kteří vyrábí metamfetamin přímo na místě. Takto lze vysoce snížit pravděpodobnost dopadení výrobců a snížit na minimum možnost zajištění drogy odstraněním rizikového prvku - převozu drogy přes celní kontrolu.

IV. - Situace v oblasti nelegálního obchodu a zneužívání heroinu

Heroin je v současné době hned po pervitinu nejzneužívanější drogou v ČR a z pohledu NPDC je nejproblematičtější drogou. Vyplývá to z dynamiky růstu počtu osob závislých na heroinu, organizovanosti nelegální produkce výchozí suroviny, jejího zpracování, přepravy i distribuce.

To, že je Česká republika součástí tzv. Balkánské cesty, přesněji její severní větve, je neoddiskutovatelné. Česká republika je důležitou vstupní bránou na největší heroinový trh - země evropského společenství.

Tento obchod je vrcholově organizován tureckými obchodníky. Mapování jejich aktivit v ČR jsou v počátcích, nicméně jejich nadřazenost nad dalšími subjekty zapojenými do tohoto "obchodu" je zřejmá.

Největší problém pro ČR hrají osoby kosovoalbánského původu. Organizují jak prostý tranzit heroinu přes ČR, vytváření meziskladů a dělení velkých dodávek na menší, najímání a organizování kurýrů, tak jeho domácí distribuci. Cílenou cenovou politikou a čistotou nabízeného zboží předčí všechny konkurenty.

Porovnání operativní situace v roce 1996 oproti roku 1995 jednoznačně ukazuje na značný nárůst odběratelů heroinu, vytvoření domácí drogové scény - i otevřené. Transport heroinu do tradičních cílových zemí je rizikovější než jeho distribuce v ČR, pro transport se stále častěji využívají kurýři českého původu.

Další negativní skutečností je nárůst nabídky heroinu i v městech a oblastech, kde se dříve nevyskytoval vůbec nebo pouze sporadicky.

Pouliční distribuce heroinu je již doménou českých dealerů, někdy i osob arabského původu. U domácích dealerů jednoznačně převažují osoby závislé na heroinu, kteří dostávají odměnu ve formě "naturálií". Osoba závislá na heroinu potřebuje denně minimálně 2 tisíce Kč na pokrytí své potřeby. Z toho je zřejmá vysoká míra páchání drobné majetkové trestné činnosti jako prostých krádeží, vykrádání sklepů a vozidel, krádeže v obchodech, dále prostituce a podobně.

Roste míra zapojení občanů ČR do mezinárodního obchodu heroinem, i když převážně na nejnižším stupni jako kurýři. Ovšem tresty za tuto "činnost" v zahraničí jsou značně tvrdší a dosahují i několik desítek let odnětí svobody.

Tzv. "Bílý" heroin produkovaný v oblasti zlatého trojúhelníku (Thajsko, Barma, Laos) se na českém trhu neuchytil. Je však prokázán organizovaný transport této drogy prostřednictvím českých kurýrů najatých nigerijci do zemí ES i USA.

V. - Situace v oblasti nelegálního obchodu a zneužívání kokainu

Celkový stav v oblasti obchodu a distribuce kokainu v ČR zaznamenal mírný ústup. Důvodem je poměrně vysoká cena a postupné snižování poptávky, kdy je kokain vytlačován pervitinem, který je levnější a má dlouhodobější účinky. Osoby zneužívající v minulosti kokain postupně přecházejí na pervitin nebo hašiš. V žádném případě však nelze říci, že by se kokain z trhu vytratil.

Významnější kapitolu tvoří tranzitní zásilky většího množství kokainu přes území ČR. Tyto zásilky jsou organizovány převážně osobami českého původu, ať již reemigranty nebo dosud se zdržujícími v zahraničí. Monitorování těchto zásilek je však velice problematické z důvodu nutnosti osobních jednání pro zlepšení spolupráce zejména s policejními orgány Španělska a Nizozemí. Posledním příkladem je ověřená zásilka organizovaná osobou českého původu, kdy Španělské úřady podmiňovaly spolupráci příjezdem policistů NPDC, což vzhledem k vyčerpaným finančním zdrojům ke konci roku nebylo realizovatelné.

V porovnání s rokem 1995 významně poklesl počet příjezdů polykačů do ČR. Z informací od pracovníků ZÚ v Bogotě je důvode v poměrně úspěšném záchytu těchto osob v loňském roce. Je to odrazem velmi dobré práce společné pracovní skupiny NPDC a GRČ.

Podle operativních informací se do obchodu kokainem zapojují stále častěji nigerijci. Nelze opomenout ani občasný zájem kosovoalbánců.

VI. - Situace v oblasti nelegálního obchodu a zneužívání kanabisových produktů

A.

Domácí produkce

Obecně lze říci, že Konopí seté je v zemích České koruny pěstováno již od dávných dob. Jsou zde pro pěstování těchto plodin vhodné klimatické podmínky a v minulosti bylo pěstování a následně zpracování jedním ze zdrojů obživy obyvatelstva. Tato plodina má tedy v českých zemích dlouholetou tradici (výroba sukna, provazů, oleje ad.).

Postupem technického vývoje bylo pěstování konopí vytlačeno nástupem výroby syntetických látek, pěstování konopí se omezilo pouze pro pokusné účely výzkumných ústavů. Pěstuje se pro semeno jako krmná směs pro okrasné ptactvo.

Při pěstování konopí setého pro výzkumné účely a pro terapeutické účely musí pěstitel požádat MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ ČR, oddělení inspektorátu OPL o povolení k pěstování za konkrétním účelem.

Celkově lze říci, že větší plochy oseté rostlinou KONOPÍ SETÉ jsou za účelem zemědělského využití. Tyto plodiny a jejich osevní plány jednotlivých pěstitelů nejsou nikde centrálně evidovány, čímž je znemožněno předběžné mapování terénu, kde k pěstování KONOPÍ dochází.

Z důvodů, že není stanovena pro pěstitele KONOPÍ, kteří pěstují tuto plodinu pro technické účely, žádná povinnost tuto činnost hlásit, není ani stanovena povinnost pěstěné plodiny a jimi oseté plochy střežit nebo tuto činnost provozovat v oplocených nebo snadno přehledných lokalitách. Nelze tudíž zabránit drancování těchto lokalit nájezdy skupin toxikomanů, ale i jednotlivců, kteří na těchto polních lokalitách odcizují buď celé rostliny, nebo dle vegetačního období odstříhují vrchní části rostlin, které obsahují větší procento delta - 9 - tetrahydrokannabinolu (THC). Sušením takto nelegálně získanou rostlinu poté upravují na drogu zvanou MARIHUANA, kterou poté mají buď pro vlastní potřebu, či pro své přátele nebo s ní obchodují v různých hernách a rockových klubech či diskotékách.

Cena jednoho "JOINTA" = 1 cigareta se pohybuje podle kvality od 20,- do 30,- Kč za kus. Takovýto "JOINT" obsahuje dle expertů z Kriminálního Ústavu okolo 0,7 gram. drogy MARIHUANA.

Narkomani považují drogu MARIHUANA za drogu doplňkovou.

V omezeném množství je často KONOPÍ SETÉ pěstováno v domácích poměrech jako např. na balkonech panelové zástavby v truhlících na okrasné květiny za okny bytů. Pěstitelé dosahují u takto pěstovaných rostlin výšky cca 60 - 100 cm s bohatým počtem listů, je-li rostlina pěstována za sklem může při vhodně zvoleném vyselektování semen na bohatost THC a příhodných klimatických podmínkách v určitém vegetačním období obsahovat až 9 % THC.

Tímto způsobem si někteří narkomané pěstují KONOPÍ SETÉ, aniž by ve svém okolí či dokonce v rodině vzbudili sebemenší podezření z protizákonné činnosti výroby OPL. V případě nemožnosti zajistit potřebné důkazy k nedovolené výrobě OPL pěstitel většinou argumentuje, že rostliny pěstuje pro semeno jako krmení pro okrasné ptactvo.

V těchto podmínkách je značné množství narkomanů vlastními samozásobiteli a v některých případech jim MARIHUANA vydrží i do příští sklizně.

Dalším způsobem nelegálního pěstování KONOPÍ SETÉHO je systém osamocených políček na odlehlých či málo přístupných místech. Zde pěstitel připraví plochu přibližně o dvou až třech metrech čtverečních. Zde vysazené rostliny nepravidelnými návštěvami ošetřuje a zavlažuje. Možnost odhalit a stíhat takového majitele této miniaturní polnosti je ztížena vědomostí pěstitele, že takto činí nezákonně a v případě přistižení tvrdí, že se na místě vyskytuje poprvé a náhodně.

Na domácí scéně je droga MARIHUANA značně zdomácnělá, tvoří značný podíl z celkové spotřeby drog. Je zneužívána experimentátory, kdy ji mládež často zkouší jako svou první drogu, je zneužívána osobami, které si ji "aplikují" nepravidelně, v léčebných centrech jsou evidovány osoby, které marihuanu uvádějí jako drogu, na které jsou závislé. Marihuana je pro osoby těžce závislé tzv. "doplňkovou drogu", kterou si zpříjemňují chvíle mezi aplikacemi tvrdé drogy.

V poslední době naráží pracovníci NPDC na různý výklad zákona co se týče stíhání pachatelů pěstování KONOPÍ. Každý vyšetřovatel si zákon vykládá po svém a najde se i takový, který odmítá zahájit trestní stíhání takovéto osoby. Z tohoto důvodu bylo požádáno Vrchní státní zastupitelství ČR, odbor trestního řízení o právní posouzení takových případů a ze sdělení tohoto vyplývá, že pokud není možno dokázat, že byla již vyrobena MARIHUANA, není možno postupovat sdělením obvinění dle § 187 trest. zákona, ale možno dle dané situace sdělit obvinění dle § 188 trest. zákona a to jako "držení, či výroby předmětu určeného k výrobě OPL.

Výroba hašiše z konopí nebyla v podmínkách ČR doložena.

B.

Dovoz ze zahraničí

Domácí produkce MARIHUANY není však jediným zdrojem uživatelů této drogy. Do ČR je též dovážena nelegálně ze zahraničí. Jedná se o kvalitnější drogu než z domácí produkce. V domácích poměrech konopí obsahuje přibližně hodnotu 3 - 10 % THC u MARIHUANY pašované ze zahraničí lze u jednotlivých zásilek najít vzorky blízké se obsahem THC až k 20-ti %.

Hašiš je do ČR pašován především z Maroka, ať již jako výsledek samostatných aktivit českých občanů, nebo je pašování hašiše organizováno osobami arabského původu.

Další trasou vedoucí do ČR je cesta z jihovýchodní Asie.

Na pašování marihuany i hašiše ve velkém se v současné době soustřeďuje pozornost západoafrických zločineckých struktur, zejména nigerijců, kteří obchodují produkty pocházejícími přímo z Nigérie.

VII. - Situace v oblasti nelegálního obchodu a zneužívání extáze

Syntetické OPL amfetaminové řady známé pod souhrnným názvem Extáze (dále XTC) jsou stejně jako ostatní druhy OPL na vzestupu. V roce 1996 byly zajištěny 2 větší zásilky XTC a to expoziturami ÚOOZ Plzeň a Brno.

XTC vyskytující se na nelegálních trzích ČR je takřka výlučně zahraniční produkce, nebyl zaznamenán případ její výroby v ČR. Stále jsou ještě pozorovatelné výsledky odhalení "továrny" v Jirčanech v roce 1995.

VIII. - Situace v oblasti nelegálního obchodu prekurzory

Tento rok je rokem zahájení budování funkčního monitorovacího systému, bez jehož fungování by bylo odhalování trestné činnosti v této oblasti značně komplikované, neboť trestné činnosti se dopouštějí zejména :

1. cizinci, a to ať již jako soukromé osoby nebo představitelé různých firem, které chtějí v ČR získané chemikálie vyvézt do zahraničí,
2. občané ČR, kteří zprostředkovávají nákup chemikálií pro zahraniční "zpracovatele",
3. občané ČR, kteří nakupují chemikálie pro vlastní nelegální výrobu OPL na území ČR,
4. občané ČR, využívající své postavení k legalizaci nelegálních vývozů a dovozů chemikálií.

Další skutečností podstatně ztěžující práci v oblasti prekurzorů je to, že dosud nebyl přijat zákon, který by umožňoval postihovat osoby nelegálně zacházející s prekurzory a dalšími chemikáliemi sloužícími k výrobě OPL.

Současné zákonné možnosti se vztahují pouze na efedrin, který se v roce 1996 jevil jako jedna z nejčastěji zneužívaných látek, ať už v drobné "domácí" produkci nebo jako látka, která byla nelegálně vyvážena do zahraničí v tunových množstvích.

Efektivní zjišťování dalších nelegálních obchodů se zájmovými chemikáliemi je podmíněno úzkou a do současnosti výtečně fungující spoluprací s pracovníky GRČ, Samostatného inspektorátu OPL MZ ČR a licenční správy MPaO ČR.

S absencí "Zákona o prekurzorech" souvisí i situace v privatizaci třetího největšího světového výrobce efedrinu VÚAB Rožtoky, kdy dokončení samotného privatizačního procesu je vázáno na platnost tohoto zákona, případně na začlenění dodatečných podmínek do "Kupní smlouvy", což by umožnilo účinnou kontrolu výrobního procesu, skladování i expedice efedrinu.

Jednou z chemikálií, jejíž výraznější pohyb byl na základě dobré spolupráce s výrobcí a distributory chemikálií zaznamenán, byl formamid (jedna ze zneužitelných látek pro výrobu drog amfetaminové řady). Byly podchyceny 2 poptávky a to na 10 a 20 tun, přičemž zvláště způsob provedení transakce (komplikovaný a "neprůhledný" řetěz jednotlivých subdodavatelů) vedl k domněnce o pravděpodobném nelegálním užití látky.

IX. - Situace v oblasti nelegálního obchodu a zneužívání ostatních OPL

Situace u ostatních syntetických druhů OPL je obdobná situaci Extáze, týká se to zejména LSD případně dalších „diskotékových“ drog. Jsou poměrně častou zneužívány, ovšem jejich záchyt ve větším množství, nebo realizace pachatelů za distribuci je sporadický, výroba nebyla v ČR doložena.

Trestná činnost na úseku nedovolené výroby nebo distribuce se u organických rozpouštědel, aplikovaných "čicháním" se v podstatě ve statistikách nevyskytuje, až na trestné činy podle § 188a - šíření toxikomanie. Přitom zneužívání tohoto druhu drogy je velice časté a jsou zaznamenávána i úmrtí osob závislých na čichání.

Ostatní druhy OPL jako např. khat, který byl v roce 1996 poprvé zajištěn na území ČR a to celními orgány, dále anabolika, psylocybin, léky nejsou nijak významně zastoupeny z hlediska zneužívání, ani z hlediska statistiky trestné činnosti. Ostatně u všech přírodních drog pocházejících z hub, kaktusů a jiných rostlin platí obecně velice komplikované prokazování trestné činnosti vzhledem k původu a způsobu získávání drog. V roce 1996 se ve sdělovacích prostředcích věnovala poměrně velká pozornost zneužívání výtažku z durmanu, ovšem jeho alkaloidy nejsou uvedeny ve vládní

vyhláše č. 192/88 Sb., proto trestní postih s vazbou na tuto rostlinu není možný, postihování distribuce není možné.

X. - Zahraniční zločinecké skupiny v ČR a jejich aktivity v oblasti nedovoleného obchodu s omamnými a psychotropními látkami

A.

Občané bývalé Jugoslávie

Na základě operativních informací o situaci na úseku trestné činnosti občanů bývalé Jugoslávie, zejména tzv. kosovoalbánského původu, lze konstatovat, že se tato celá národnostní skupina zdržující se na území České republiky podílí v menším či větším měřítku na nezákonném obchodu s heroinem v rámci tzv. "Balkánské cesty". Bývá zjištěno, že kosovoalbánci na území ČR již často přijíždí s předem dojednaným posláním, jsou seznámeni s pácháním drogové trestné činnosti a na této jsou do určité míry přinucováni se podílet. Převážná část uvedené národnostní skupiny pobývající na území České republiky je součástí mezinárodních kosovoalbánských klanů, které zakládají na našem území bez jakéhokoliv rizika krycí firmy pro svoji nelegální činnost. Lze konstatovat, že tyto skupiny také kontrolují příchod kosovoalbánců na naše území. Tato situace je zapříčiněna mimo jiné i tím, že základem mentality těchto osob je neustálé obchodování a vytváření si podmínek pro svoji činnost. Podle operativních poznatků došlo k jejich napojení na státní správu a jsou zaznamenávány případy korupce a pokusů o vydírání státních úředníků. Tato tvrzení lze opět doložit praktickými případy, kdy jsou povolení k pobytu kosovoalbánců vydávána i mezinárodně hledaným zločincům vyhlášeným v celostátním pátrání. Rovněž tak ukládané tresty odnětí svobody jsou často pod dolní hranicí trestní sazby i když je prokázána trestná činnost dle § 187, odst. 3 trestního zákona. Od vzniku války na území bývalé Jugoslávie došlo do současné doby ke značnému nárůstu počtu osob kosovoalbánského původu dlouhodobě nebo trvale bydlících v České republice. Z té základny vyrostly značně vlivné a bohaté osoby, které byly schopny se zapojit do privatizace, ovlivňují obchodní činnost bank a snaží se o proniknutí do státní správy. Bylo zjištěno, že jednou z největších překážek pro páchání nelegálního obchodu s heroinem u této národnostní skupiny a zároveň i velice účinným způsobem paralyzování její činnosti je důsledné uplatňování možností, které by měla mít k dispozici cizinecká policie již při udělování pobytů a následného prověřování určité pověsti v místě bydliště. Tyto osoby ve většině případů nedochází do žádného zaměstnání a vlastní přítom stále větší majetky.

Současná legislativa však neumožňuje radikálnější postup orgánů činných v trestním řízení. Do současné doby nebyl zaznamenán případ odsouzeného kosovoalbánce pro nedovolený obchod s heroinem, kterému by byl zároveň uložen trest týkající se jeho majetku. V roce 1996 byla kosovoalbánci vytvořena na území Prahy obdobná situace jako ve Švýcarském Zurichu, kde rovněž kosovoalbánská mafie ovládla trh s heroinem. Jsou zaznamenávány neustálé pokusy o vytváření tzv. "otevřených scén" stejně jako v okolí nádraží v Zurichu. Zpravidla není obtížné získat důkazní materiál proti jednotlivým distributorům, velice obtížné je naopak potrestat kosovoalbánské organizátory.

Podle poznatků a analýzy NPDC lze odhadovat denní zisk organizátorů za heroin prodaný v "obchodech" denně kolem 1 000 000 Kč. Vytváření domácí heroinové otevřené scény a dynamický nárůst klientely závislých odběratelů je nejvýznamnějším markantem operativní situace v roce 1996.

K ilustraci výše uvedeného lze uvést dva extrémní případy.

V roce 1993 byl protidrogovou centrálou zadržen na území České republiky kurýr kosovoalbánského původu s 30 kg heroinu v hodnotě cca 30 000 000 Kč. Podařilo se usvědčit i hlavního organizátora, taktéž kosovoalbánského původu. Soudkyně, která rozhodovala o jeho vazbě, schválila propuštění na kauci ve výši 800 000 Kč. Je zcela zřejmé, že uvedená částka byla získána z obchodu heroinem, neboť kosovoalbánský organizátor nedocházel do žádného zaměstnání. Pro ilustraci lze uvést, že 800 000 Kč je cena zhruba 800 g heroinu a tímto množstvím lze při předávkování způsobit smrt minimálně 400 toxikomanů. Do současné doby uvedená soudkyně nenařídila hlavní líčení a organizátor nadále obchodoval s heroinem na svobodě. Do roku 1996 tento kosovoalbánc získal obrovské majetky a vliv v jednom okresním městě, včetně náklonnosti pracovníků státní správy.

V roce 1996 byla provedena jedna rozsáhlá mezinárodní operace vedoucí k postupné realizaci kurýrů vyvážejících zásilky heroinu do zemí Evropy z ČR. Celkový výsledek uvedené akce je zadržení cca 100 kg heroinu v několika evropských zemích, z toho 23,5 kg v ČR. Jedním ze zadržených kurýrů byl řidič autobusu, občan České republiky, zadržený s 50 kg heroinu ve Velké Británii, kde byl odsouzen k 25 letému odnětí svobody. Vyslán byl organizátorem kosovoalbánského původu zrealizovaným v ČR v roce 1993. Tento byl opětovně usvědčen a paradoxně o vzetí do vazby rozhodoval soudce stejného soudu - manžel uvedené soudkyně. Organizátor obchodu s heroinem se spolu se svými komplici sice nachází ve vazbě a trestná činnost je mu prokazována, v každém případě mu však nehrozí ani poloviční trest, ke kterému byl odsouzen kurýr kterého donutil transportovat 50 kg heroinu do Velké Británie.

Druhým záporným příkladem je případ zrealizované skupiny občanů bývalé Jugoslávie, kteří se soustředili na distribuci heroinu na tzv. domácí scéně. Podařilo se jim během poměrně krátké doby získat klientelu zhruba 500 stálých odběratelů heroinu, který jim byl prodáván v hernách a obdobných zařízeních situovaných po celé Praze. Jejich denní obrat byl zpětně odhadován na zhruba 1 000 000 Kč. Neustále zřizovali nové podniky za účelem maximálního ztížení činnosti policie. Je důvodné podezření, že problémy vzniklé s provozem těchto podniků řešili korupcí úředníků odpovědných orgánů, finance byly vždy k dispozici. Jejich drzost neustále rostla a začal být distribuován rovněž heroin, po jehož aplikaci docházelo k úmrtím toxikomanů. Celá tato organizace byla policisty NPDC zatčena a usvědčena z uvedené trestné činnosti.

Po zatčení evidentně vznikl nedostatek heroinu na pražském trhu, během ovšem poměrně krátké doby došlo k otevření dalších obdobných podniků. Zatčení pachatelé si najali jedny z nejlepších advokátů a ze strany jednoho ze zatčených došlo dokonce k vyhrožování vyšetřovateli usmrcením. Již nyní je jisté, že v rozsudku nedojde k propadnutí žádného majetku.

B.

Občané bývalé SSSR

Zapojení organizovaných zločineckých struktur do celosvětového obchodu OPL je neoddiskutovatelné. Projevy tohoto typu trestné činnosti však v ČR nejsou nijak markantní. Konkrétní poznatky na přímé obchodování osob původem z bývalého Sovětského svazu nejsou nijak časté.

Vysvětlení je následující. Tyto osoby, nebo jejich celá seskupení se věnují spíše tzv. "poskytování ochrany", vybírání poplatků ať již od výrobců, nebo od distributorů OPL. Najímají si vaříče pro výrobu metamfetaminu, který pak pro ně distribuují občané ČR. Prokazování této trestné činnosti naráží na problém mlčenlivosti svědků, přímé důkazy dokládající tyto aktivity nejsou prakticky získávány.

V mezinárodním měřítku roste význam OPL produkovaných zejména v zakavkazských státech, kde je velice významná produkce konopí a máku. OPL pocházející z těchto producentů oblastí zatím nebyly v ČR zachyceny, případně jejich původ nelze přesně prokázat vzhledem k chybějícímu srovnávacímu materiálu.

Podle operativních informací je významný podíl zapojení této skupiny osob do poskytování ozbrojené ochrany větších transportů OPL, v ČR tyto aktivity nebyly důkazně doloženy.

Vzhledem k zaměření např. ukrajinských seskupení na provozování organizované prostituce a významný podíl drogově závislých osob na OPL jsou tyto aktivity i z pohledu drogové kriminality nezanedbatelné. Prokazování této trestné činnosti je však opět velice ztíženo mlčenlivostí konečných odběratelů.

C.

Arabové

Arabská komunita v roce 1996 pokračuje v trendu usazování se v České republice. Vzhledem k celosvětové migrační vlně dochází k velkému nárůstu příjíždějících osob, přičemž nově příchozí příslušníci arabské komunity se kontaktují na své krajany, kteří zde již žijí řádově desítky let. Zde je nutné podotknout, že je zde důsledně dodržován řád, kdy se nově příchozí osoby kontaktují pouze na komunity dle země svého původu. Lze sledovat snahu těchto osob rychle vydělat značné finanční prostředky na pouličním prodeji OPL a takto získané peníze následně odvézt nebo poslat své rodině, pro kterou jsou často tyto peníze jediným zdrojem příjmů a je na nich existenčně závislá.

Zcela výhradně dochází u osob arabského původu k distribuci OPL na ulici, stejně jako v prostorách heren, nočních barů, diskoték, podniků rychlého občerstvení apod. Další jejich aktivity směřují ke snaze získávat kontakty na osoby toxikomanů ze sousedních zemí, a to především z Rakouska a Spolkové republiky Německo. Takto získaní toxikomané potom buď přijíždějí pod zástěrkou turistiky do ČR a od osob arabských dealerů nakupují v menších množstvích především PERVITIN, HEROIN a HAŠIŠ.

Ve druhém případě potom arabští dealéři OPL sami pašují přes hranice ČR drogy do cílové země. V těchto případech se však hmotnost prodávaných drog neudává v kilogramech, ale spíše v množství okolo 100 - 200 gramů drogy.

Pokud se týká dalších nelegálních aktivit, tak tyto vyvíjejí osoby arabského původu hlavně na poli nelegálního obchodu s lidmi, výkupu a následného prodeje odcizené spotřební elektroniky, zlata, diamantů, podvodného jednání s platebními kartami a šeky a distribuce padělaných bankovek.

Celkově lze tedy říci, že usazování arabské komunity na území ČR je cílené a komunita o sobě dává vědět. O vnitřních sporech uvnitř těchto komunit i mezi těmito dále svědčí ta skutečnost, že v roce 1996 došlo k zavraždění příslušníka komunity v Ústí nad Labem. V průběhu vyšetřování byly získány poznatky, že pachatel nebo pachatelé jsou osoby arabského původu. K další vraždě došlo na Praze 2, kde byl v pronajatém bytě zavražděn egyptský státní příslušník. Obě vraždy zůstávají zatím neobjasněny.

D.

Západoafrikánci

Osoby ze západoafrických zemí a to především osoby z Nigerie se zde stejně tak jako osoby arabského původu zapojují do organizovaného zločinu. Je však již celosvětově známo, že nigerijská drogová mafie je mnohem lépe organizována než např. kolumbijská drogová mafie. Z poznatků pracovníků NPDC vyplývá, že tyto osoby zde v ČR zakládají tzv. "skupiny" (jedná se většinou o 5 - 10 příslušníků této zločinecké skupiny) a tyto „skupiny“ se podílejí na organizované trestné činnosti na úseku drog, převaděčství, falšování dokladů, tzv. "zvacích dopisů" pro podnikatele z řad českých občanů, dále např. obchodováním s kradenými osobními motorovými vozidly z celé Evropy, obchodováním se zbraněmi (dost často se stává v rámci Evropy, že jsou zadrženy větší zásilky drog pocházejících z Nigerie, které měly být nakonec vyměněny za zbraně pro vojenský režim v Nigerii). Je zjištěno, že tyto zločinecké skupiny nejsou nijak provázány, pouze v případě finanční potřeby si navzájem pomáhají anebo vzájemně si předávají nelegální obchody.

Současná právní úprava přes některé pozitivní opatření umožňuje v současné době výrazně neregulovatelný příliv Nigerijců, Ghanců, Zairců, Sudánců na území ČR. Bohužel neupravuje pobyt cizinců komplexně a ponechává řízení o přiznání postavení uprchlíka, které je jen formou povolení k pobytu, zvláštnímu zákonu (zák. č. 498/90 Sb.) o uprchlících. Jako jeden z nejvíce používaných důvodů udělování pobytů na území ČR uvádějí "sňatek". V daném případě předkládají Nigerijci na úřadech v ČR buď falešné doklady anebo a to většinou takový sňatek uzavírají s občankou ČR pouze fiktivně, aby získali povolení k pobytu na území ČR, event. následně i české občanství. Je známo mnoho případů, kdy tyto osoby se po uzavření sňatku a následnému získání povolení k pobytu na území ČR ihned rozvádějí. V tomto případě zde již následně poté není ze strany Cizinecké policie prováděno důkladné prošetřování dalšího společného života těchto "manželů", tak jako je tomu např. ve Spojených státech. Stejně tak je možno uvést, že většina těchto osob nigerijského původu je již před sňatkem zde v ČR dávno v manželství v Nigerii, ale toto v žádosti zapřou. Tímto se vlastně již dopouštějí porušení zákonů České republiky. Dle vyjádření vedení Cizinecké policie, nemají její pracovníci povinnost toto zjišťovat.

Přestože jsou získávány poznatky o trestné činnosti Nigerijské drogové mafie zde v ČR a v rámci Evropy, je její zadokumentování velmi složité. Tato špatná důkazní situace vzniká jednak pro jazykovou bariéru, kdy je velice složité zajistit tlumočníka na tzv. nigerijskou angličtinu, nemožné je získat tlumočníka na tzv. jazyk YORUBA a HAUTŠINA a zcela nemožné je získat v ČR tlumočníka na tzv. jazyk IBO, který tyto osoby nejčastěji používají. Stejně tak jako v případě arabských zločineckých skupin, tak i v případě odhalování trestné činnosti ze strany nigerijských zločineckých skupin je zde značná neochota a strach svědků podat svědeckou výpověď.

Rychlost s jakou se nigerijské drogové mafie prosazují v českém a evropském prostředí a získávají zde pomocníky, zejména drogové kurýry, lze doložit případem zadržených členů nigerijské drogové skupiny, která tvořila součást širšího nigerijského klanu působícího v několika západoevropských zemích a USA, kde sídlil jejich šéf. Na objasnění tohoto případu se podílelo několik evropských zemí a USA a případ byl vlastně vyústěním operativního rozpracování jedné z těchto skupin působící na území Thajska a ČR ze strany pracovníků NPDC, kteří celou akci vlastně řídili. V daném případě vytvořila tato zločinecká skupina malou rezidenturu v hl.m. ČR Praze. Šéfem nigerijské drogové skupiny byl této rezidentuře svěřen úkol najímat kurýry z řad občanů ČR a dalších evropských států a organizovat jejich zahraniční cesty za účelem pašování tzv. bílého HEROINU z Thajska do Evropy a následně do USA. Aktivity nigerijské drogové mafie mají již všechny znaky mezinárodně organizovaného zločinu, ale nejsou zatím na rozdíl od aktivit kosovoalbánských nebo arabských skupin propojeny s domácím drogovým trhem. Nicméně cílevědomé zapojování našich občanů do těchto aktivit a jejich kriminalizace mohou mít dodatečný nepřímý vliv na pronikání nigerijského organizovaného zločinu na domácí drogovou scénu.

Operativním šetřením pracovníků NPDC bylo zjištěno, že Nigerijské zločinecké skupiny se v ČR zabývají zejména dovozem KOKAINU z Jižní Ameriky a bílého HEROINU vysoké kvality z Thajska do ČR a do zemí západní Evropy. Za tímto účelem získávají v ČR tzv. "kurýry", kteří pro ně fyzicky zabezpečují pašování drog za úplatu. Jako tyto "kurýry" získávají osoby české národnosti, zejména

mezi mládeží na diskotékách, v dětských domovech a mezi mladistvými kriminálně závadovými osobami. V některých případech je kurýr vybaven falešnými doklady. Množství propašované drogy se v těchto případech pohybuje od 1 až do 5-ti kg drogy a "kurýři" za cestu např. z Thajska do ČR nebo z Jižní Ameriky do ČR dostávají dle množství pašované drogy od 2.000,- US dolarů do 5.000,- US dolarů.

E.

Číňané, Vietnamci, Korejci

V případě Vietnamců se jedná ve valné většině o konzumenty OPL a osoby provádějící přepravu zásilek. Osoby původem z Číny se etabloují jako organizátoři dovozu OPL do ČR, případně jejich transitu do dalších zemí Evropy.

Dealeři OPL se rekrutují z obou zmíněných etnik, ale je nutno říci, že v této oblasti bylo získáno minimum poznatků. Dovoz OPL je organizován většinou cestou zakládání obchodních firem v ČR a okolních státech, přičemž legální činnost těchto firem je využívána ke krytí obchodů s OPL. K přepravě zboží jsou využívány všechny běžné způsoby t.j. přeprava nákladními vozy, dodávkami a mikrobusem i doprava vlaková.

Samostatnou kapitolou se jeví podezření z obchodu a distribuce syntetických drog na bázi metamfetaminu tzv. "phyloponu" osobami z KILDR. Jedná se o drogu vyráběnou na základě receptur pocházejících z období 2. světové války. Tyto výrobní postupy byly vyvinuty v Japonsku a produkovaná droga byla využívána pro vojenské účely. Podle doposud získaných poznatků je tento obchod přímo řízen vedením státního aparátu KILDR a výnosy z něj jsou využívány pro potřeby vedení korejského státu. Do současnosti se ani ve spolupráci s ostatními složkami státní exekutivy nepodařilo dostatečně přesně zjistit, jakým způsobem jsou OPL pašovány a následně distribuovány.

Jako odůvodněný se jeví předpoklad, že do této činnosti je zapojena část diplomatických pracovníků zastupitelských úřadů v jednotlivých zemích, případně pracovníci tajné služby KILDR. V této věci byla navázána plodná spolupráce s pracovníky BIS, která byla posléze rozšířena na veškeré osoby původem z Asie.

V případě aktivního rozpracování zmíněných hlavních zájmových seskupení je třeba konstatovat, že je podstatně ztíženo naprosto rozdílnou mentalitou zájmových osob a jejich životní filosofií. To zapříčiňuje, že získání informačních zdrojů ze zájmového prostředí je velmi komplikované a v některých případech takřka nemožné. Dalšími negativními faktory jsou enormní migrace osob ve směru do republiky, tak od nás v podstatě do celého světa, velmi konspirativní jednání zájmových osob i jazyková bariéra.

XI. - Národní protidrogová centrála v roce 1996

A.

Další aktivity NPDC

V letošním roce byla korunována několikaletá snaha NPDC přísně a přesně vymezit působnosti jednotlivých složek Policie ČR na úseku boje proti drogové kriminalitě. Byl vydán závazný pokyn policejního prezidenta, kterým se upravuje postup příslušníků policie ČR při odhalování trestné činnosti související s toxikomanií. Tento pokyn řeší základní vztahové otázky mezi subjekty působícími v této oblasti a současně určuje věcnou příslušnost těchto subjektů z hlediska stupně organizovanosti páchané trestné činnosti, z hlediska zapojení mezinárodního prvku a podobně, dále určuje povinnosti a oprávnění těchto subjektů z hlediska sběru a přístupu k informacím, spolupráce se zahraničím, plnění hlášené povinnosti atd.

Byla vytvořena druhá stálá pracovní skupina složená z pracovníků oddělení drog odboru boje proti podlounictví GŘC a pracovníků 2. skupiny 5. oddělení NPDC pro zlepšení boje v rámci chemické diverze. V této skupině působí ještě pracovníci samostatného inspektorátu OPL ministerstva zdravotnictví. Tato činnost má za cíl působení proti možnému úniku prekurzorů zpod kontroly a jejich zneužívání k nelegální výrobě OPL.

Vedení ÚOOZ, policejního prezidia a Ministerstva vnitra dále vyšlo vstříc dislokačním a reorganizačním požadavkům NPDC, kdy tak byla definitivně vyřešena dislokace NPDC včetně možnosti dalšího rozvoje technického zabezpečení a prohloubena vnitřní specializace jednotlivých pracovišť NPDC.

Toto vysoce pozitivní rozhodnutí nadřazených složek NPDC staví na vyšší kvalitativní úroveň spolupráci NPDC s GŘC, neboť společná dislokace této skupiny umožní lepší technické vybavení a jeho efektivnější využívání.

B.

Prevence

NPDC navzdory tomu, že je represivním nástrojem v drogové problematice, nezanedbává ani činnost na úseku prevence. Tato činnost je rozdělena do několika směrů.

Za stěžejní je možné pokládat na úseku prevence vydávání BULLETINU NPDC. V roce 1996 byly vydány 4 čísla. Tato tiskovina určena pro odbornou veřejnost si získává širokou publicitu a je opravdu uznávaným zdrojem informací z domácí i zahraniční drogové scény, publikuje práce uznávaných autorů jak z oblasti represe, tak forenzních věd. V rámci knihovničky Bulletinu jsou vydávány rozsáhlejší materiály. O zájmu o Bulletin svědčí zvýšení nákladu během 2 leté existence z 1500 kusů na 7000.

Za velice důležitou je považována přednášková činnost jak pro další útvary Policie ČR, tak pro různé další složky státní správy, např. pracovníky státních zastupitelství, místní samosprávy, vězeňské služby, hygienické služby a podobně.

Další oblastí činnosti NPDC na úseku prevence jsou akce věnované primární prevenci drogových závislostí. Tato činnost je zaměřena na nejohroženější část populace, tedy na školní mládež. V rámci vylepšení znalostí pedagogických pracovníků a rodičů byla řada akcí věnována těmto subjektům.

Jedním z velice úspěšných akcí primární prevence se ukázal být komponovaný program provedený ve spolupráci se Střediskem sociální prevence Praha. Program byl rozložen do tří vyučovacích hodin a byl zaměřen na žáky 8. a 9. ročníků. Děti vysoce hodnotily zejména úpřímnost jednání ze strany lektorů a dále ochotu hovořit s nimi o jejich problémech s projevenou snahou jim poradit, pomoci nebo jejich problémy řešit.

Přehled přednášek NPDC v oblasti prevence za rok 1996

Subjekt	Počet akcí	Počet posluchačů celkem
Policie Č	14	1400
Městská policie	3	20
Soudci, státní zástupci	1	80
Vězeňská služba	9	360
Protidrogoví koordinátoři	6	100
Vojsko	6	200
Učitelé	7	155
Rodiče	10	280
Zdravotníci	1	50
Ostatní	1	20
ZŠ 1 - 5 ročník	8	150
ZŠ 6 - 9 ročník	29	1000
SOU	15	510
Střední školy	12	440
Výchovné ústavy	1	15
Zvláštní škola	4	60
Celkem	113	3760

XII. - NPDC a mezinárodní spolupráce

I přes nesporné úspěchy a v zahraničí uznávanou profesionalitu policistů NPDC si ČR v očích zahraničních policejních partnerů na úseku boje proti mezinárodnímu obchodu OPL udržuje pozici partnera, který zdaleka ne ve všech směrech je schopen držet krok.

Na tomto se nejvíce podílí :

- značně rozdílná legislativa
- zaostávání v pružnosti a kvalitě používané operativní techniky
- nedostatečná legislativa a používané kontrolní mechanismy cizinecké policie

Úspěšnost boje proti mezinárodnímu nelegálnímu obchodu OPL je podmíněna spoluprací policejních sil zemí, kde se tento druh organizovaného zločinu projevuje, tedy dnes prakticky ve všech zemích světa.

Z tohoto pohledu ani policie ČR nemůže působit bez spolupráce se zahraničními partnery.

NPDC se z tohoto hlediska stává postupně význačným partnerem, který se zapojuje do většiny mezinárodních akcí v teritoriu střední Evropy. Lze konstatovat, že zde nesehrává pouze roli přizvaného pozorovatele, ale v poměrně vysoké míře sehraává aktivní roli organizátora těchto akcí.

Na základě geografické polohy a historického vývoje se jasně rýsují jako nejbližší spolupracující policejní složky SRN, Rakouska, Švýcarska. Dále jsou významnými partnery policisté Velké Británie, Severských zemí, Itálie z důvodu vysílání kurýrů z ČR do těchto zemí. Strategickými partnery jsou dále všechny země ES, nástupnické země bývalého SSSR, zejména z její západní části, země bývalého socialistického tábora. Z hlediska strategické výměny informací a zejména z hlediska fungování pracovišť ve většině exponovaných oblastí nebo zemí jsou to USA a její DEA.

Musíme žet konstatovat, že spolupráce s partnerem, který se z historického i geografického hlediska zdá být nejvýznamnějším, tedy Slovenskem, je pouze sporadická. Bylo učiněno několik pokusů navázat dlouhodobější spolupráci ať již dvoustrannou, případně byly projednány společné postupy v rámci širší mezinárodní spolupráce, zatím však pouze s pozvolným zlepšováním spolupráce.

NPDC je díky promyšlené personální práci schopna udržovat přímo komunikaci ve všech světových jazycích i některých dalších, méně obvyklých. Tato cesta je někdy, i přes stále se zlepšující úroveň služeb NUI Praha, zejména v realizačních fázích díky své rychlosti nezbytná. Některé země vysloveně komunikují pouze na základě osobní známosti policistů.

NUI Praha tvoří, i když samozřejmě není zahraničním subjektem, velice významného partnera při mezinárodní spolupráci. Na NPDC připadá značné procento veškeré činnosti NUI. Tato situace je pro NPDC velice nevýhodná v tom, že neexistuje možnost přímého, nebo alespoň cestou OSA ÚOOZ zprostředkovaného, elektronického spojení. Zprávy od NUI pak tvoří veliké procento písemností docházejících na NPDC a zabírají tak zbytečně kapacitu analytické skupiny.

XIII. - Příklady nejvýznamnějších ukončených operací a akcí NPDC v roce 1996

Akce UČITEL - zatčen a obviněn jeden z organizátorů pouliční distribuce heroínu fungující na střední úrovni obchodu, krátkodobě snížena nabídka v Praze, zajištěn cca 1 kg heroínu.

Operace HYNEK - v součinnosti s pořádkovou policií Správy hl.m. Prahy, Zásahovou jednotkou středočeského kraje a ÚKP Praha 5 byla zlikvidována ilegální laboratoř, zatčena skupina výrobců a distributorů okolo osoby WAGNER Hynek, jeden z pověstných dlouholetých výrobců, pro drogovou TČ obviněny 3 osoby, další pro majetkovou a jinou TČ.

Operace SKLEP - dlouhodobá operace NPDC, která vyvrcholila zatčením hlavního šéfa a šesti členů vedení zločinecké organizace, která zásobovala a organizovala distribuci heroínu v Praze a dalších oblastech ČR. Při závěrečné akci byl zajištěn necelý kg heroínu, 3 střelné zbraně. V souvislosti s touto akcí byla mimo jiné objasněna i smrt jedné z narkomanek v hlavním městě Praze. Dle odhadu NPDC tato organizace zásobovala denně několik stovek odběratelů.

Akce ASPIUS - pokračování dlouhodobé akce NPDC s úřadem kriminální policie v západočeském kraji proti domácí scéně (výrobci a distributoři Pervitinu.). Zatčeno a obviněno celkem 8 pachatelů.

Akce PES - zajištěna zásilka kokainu v celkovém množství 8,25 kg ukrytá v sádrových sochách psů, obviněny 2 osoby.

Operace KOKAIN - v součinnosti s celními orgány pokračováno v realizacích kurýrů na letišti Ruzyně, zadrženo 8 kurýrů a cca 10,0 kg kokainu

Akce HORÁC - realizace skupiny organizátorů dovozu heroínu do severovýchodních zemí v součinnosti s policií Dánska. Obviněno 5 osob, vazebně, zajištěn důkazní materiál, větší množství zbraní a střeliva, v realizaci se pokračuje v týmu v součinnosti s OBOZ I. sekce S KP P R S hl. m. Prahy a ÚV Mělník a Litoměřice.

Akce HRANICE - v součinnosti s exp. ÚOOZ Teplice a GŘC zajištěno 10 kg heroínu, zadržena 1 osoba.

Akce TRÁVA - v součinnosti s celními orgány zajištěny 2 zásilky (7300 kg a 4400 kg) marihuany ve dvou kontejnerech. Bez konkrétní odpovědnosti pachatele, šetření pokračuje.

Akce BUS - na základě operativních poznatků zajištěno 20 kg amfetaminu v autobusu na celnici, rozpracování zaměřené ke zjištění výrobce a kurýra pokračuje.

Akce NÁHRADNÍK - v rámci KS HÁJ zrealizován organizátor a další spolupachatel, kteří získali kurýra pro vývoz 1 kg heroínu do Švýcarska, na hranicích ho nechali zajistit celníky, případ má souvislost s vývozem 50 kg Heroínu do Velké Británie, postupně se pracuje na získávání důkazů proti hlavnímu organizátoru kosovoalbánského původu.

Akce DUDY - v součinnosti se SKP Příbram zrealizovány 3 osoby distribuující pervitin na Příbramsku, jedna z realizovaných osob je mladistvá dívka, realizace mimo jiné i pro ohrožení mravní výchovy mládeže.

Akce BROŽ - po výměně informací a spolupráci s policií Francie zrealizován organizátor dovozu bílého heroinu z Thajska do zemí západní Evropy, policií Francie zajištěn kurýr českého původu ve Francii, v ČR zajištěn a vazebně stíhán organizátor a spolupachatelka.

Akce GARÁŽ - v součinnosti s OŘ Příbram zadokumentovaná trestná činnost skupiny 5 osob. Jeden z pachatelů odcizoval od svého zaměstnavatele VÚAB Roztoky Efedrin, dva další z něj vyráběli metamfetamin, který společně s dalšími 2 pachateli distribuovali nebo částečně užívali pro vlastní potřebu. Takto zpracovali několik desítek kg efedrinu. Sděleno obvinění pro TČ dle § 187/1, vyšetřováno vazebně.

KS KUCHYNĚ - zjištěn a zadokumentován případ odcizování a shromažďování efedrinu ve velkém jedním pachatelem od roku 1995. 50 kg efedrinu bylo zajištěno, cca 30 kg rozprodal neustanoveným osobám. V několika případech předal drogu amfetamin mladistvým osobám, nelegálně držel větší množství munice a střelivin. Byl obviněn pro spáchání TČ dle §§ 187/1,2a,b,c, 188/12a,b, 188a1,2 a 185/2b tr. zákona. V rámci této akce byl zjištěn a zadržen i další dodavatel efedrinu. Dále zjištěn spolupachatel, který přechovával cca 5 kg efedrinu, který byl zajištěn a dále bez povolení držel 2 ks samopalů vz. 26, pistoli P 38 ráže 9 mm, pistoli MELIOR ráže 6,35 mm a celkem 252 ks nábojů různých ráží. Sděleno obvinění pro TČ podle §§ 187/1,c, 188a/1,2 a 185/2a,b tr. zákona.

Tým HEROIN II - šetření pracovníků NPDC, V3 ÚOOZ a KÚV Ústí nad Labem byla zjištěna a prokázána trestná činnost organizované skupiny osob na úseku nelegálního obchodu OPL v ČR zahraničí. 3 osoby byly obviněny pro spáchání TČ dle §§ 187/1,2 a,b tr. zákona a vzaty do vazby. Bylo zajištěno cca 3,5 kg drog - heroinu a amfetaminu. Velice úzká spolupráce s Dánskou policií.

Akce VAGÓN - zadržen větší výrobce a distributor metamfetaminu který drogu vyráběl v objektu nákladového nádraží Strašnice, mimo laboratoře a drogy byla u obviněného zajištěna zbraň ráže 7,65 a větší množství nábojů. Stíhán pro spáchání TČ dle §§ 187/1, 188/1 a 185/1 tr. zákona, vyšetřován vazebně.

Akce KAJETÁN - byla zadokumentovaná rozsáhlá distribuční činnost skupiny osob působících v několika zábavných podnicích, např. herna SATELIT a NON STOP, Whisky Club atd. 5-ti osobám byla prokázána TČ podle §§ 187/1 a 188 a tr. zákona, dále TČ nedovolené držení platební karty podle § 249b tr. zákona 2 osobám. 3 osoby jsou vyšetřovány vazebně.

Akce KITA - v rámci tohoto rozpracování bylo na základě šetření NPDC vyšetřovatelem OÚV Olomouc zahájeno trestní stíhání proti 2 osobám. Proti kosovoalbánskému organizátoru vývozu 5 kg heroinu do Itálie a proti českému kurýrovi. Oba jsou stíhání v nepřítomnosti, organizátor je na pohybu a kurýr je ve vězení v Itálii.

Dále v rámci tohoto spisu na základě našich informací byl v SRN zadržen organizátor obchodu heroinem mezinárodního významu a jeho další tři společníci, všichni kosovoalbánského původu. Společně s pachateli bylo zajištěno 20 kg heroinu v hodnotě cca 30 mil. Kč.

Akce ŠPANĚL - společné pracovní skupině NPDC, GRČ a SIOPL MZ ČR bylo zabráněno neoprávněnému vývozu 1000 kg Efedrinu do rizikové oblasti Latinské Ameriky.

XIV. - Celkové výsledky NPDC za rok 1996

Za rok 1996 NPDC zpracovala :

"obyčejných" čísel jednacích : 1601

T a PT čísel jednacích : 348

Ukončeno KS : 21

Založeno KS : 20

Porovnání počtu realizačních akcí NPDC

měsíc	1996	1995	1994
leden	20	4	3
únor	16	5	6
březen	9	4	9
duben	12	12	7
květen	6	9	17
červen	5	8	8
červenec	9	4	5
srpen	10	11	5
září	6	26	9
říjen	8	12	11
listopad	11	6	8
prosinec	2	2	10
celkem	114	103	98

Národnostní složení zrealizovaných cizinců

	1994	1995	1996
Albánie			1
Alžír	1	1	3
Argentina		1	1
Arménie		1	
Austrálie			1
Chile			1
Holandsko	1	2	
Jugoslávie (býv.)	2	3	17
Kolumbie	4	16	9
Kongo			1
Libanon			1
Nigérie			1
Polsko			1
Rusko		2	
SRN	1		1
Slovensko	4	1	2
Španělsko	1		1
Tunisko	1	3	3
Turecko			1
Ukrajina		2	
Venezuela		1	
Zambie			1

Porovnání množství OPL zajištěných NPDC v letech 1995 a 1996

	1995	1996
Heroin	3 kg	20,125 kg
Kokain	35,7 kg	22,172 kg
Pervitin	165 g	763,6 g
Efedrin	17 kg	91,193 kg
Amfetamin		21 kg
Hašiš		266 g
Marihuana		11852,6 g

Mimo tyto záchyty v ČR bylo na základě informací NPDC zadrženo v zahraničí :

Heroin 106,5 kg

Marihuana 2350 kg

Dále bylo zabráněno neoprávněnému vývozu 1000 kg efedrinu z ČR.

Porovnání počtu zrealizovaných osob (NPDC)

rok	Zrealizováno osob	z toho mladistvých	z toho cizinců
1994	187	6	15
1995	196 (+ 4,8 %)	9 (+50 %)	33 (+ 120 %)
1996	197 (+ 0,5 %)	9 (+ 0 %)	46 (+ 39 %)

(v závorkách uvedeny meziroční nárůsty)

Podklady pro vypracování statistických přehledů v této kapitole byly čerpány ze záznamů NPDC. Vzhledem k tomu, že řada akcí byla prováděna v součinnosti s dalšími útvary Policie ČR, které si statisticky vykazaly objasněné případy na sebe, můžou se tato čísla lišit od oficiální statistiky zpracované celkově za Policii ČR.

Celkový přehled věcí realizovaných NPDC nebo v součinnosti NPDC s dalšími útvary Policie ČR je uveden v příloze.

XV. - Prognóza dalšího vývoje drogové kriminality v ČR

Na základě analýzy ukončených případů, jejich analýzy, operativních informací z drogové scény a porovnání drogové scény v ČR a okolních státech máme zato, že vývoj drogové scény v ČR bude pro následující období charakterizován :

1. upevňování propojení arabské komunity na romskou
2. upevňování propojení nigerijců na občany bývalého SSSR
3. další migrační vlny ze středního východu a zvýšený zájem o usídlení v ČR vzhledem k migrační politice zemí ES (Libanon, Palestina), zapojení těchto osob do obchodu OPL
4. další dynamický nárůst počtu závislých narkomanů na heroinu
5. vytvoření nových otevřených scén
6. vznik podniků určených pouze na distribuci heroinu
7. násilné řešení sporů o teritoria a sféry vlivu
8. narůstání snah o infiltraci do orgánů státní správy, respektive k vytvoření vlivných kontaktů a ovlivňování již tak negativní operativní situace - další tlak na legalizaci drog
9. budování a provozování velkých laboratoří na výrobu syntetických drog.